

zandoogjes en zilveren manen. Op de terugreis zagen we even buiten Ossenzijl in een hooiland een groep van 25 ooievaars. Een imposant gezicht!

Verrassend dit jaar waren de terugkeer van de bosbeekjuffer langs de Dinkel, de waarneming van gevlekte witsnuiten op het Haaksbergerveen, beekoeverlibellen bij een MacDonalds langs de A1 en de recente ontdekking van een grote populatie bandheidlibellen tussen Deventer en Holten. Er werd dit jaar een aantal nieuwe vindplaatsen van de plasrombout, venwitsnuit en zwerfende pantserjuffer ontdekt. Ondanks gericht zoeken kon het voorkomen van de rivierrombout langs de IJssel nog niet worden vastgesteld. In het voorjaar vlogen er in de IJsseluitwaarden vanwege de buitengewoon goede weersomstandigheden al vroeg grote aantallen smaragdlibellen, glassnijders en vroege glazenmakers. Begin juni is er bij het Zeesserven in de boswachterij gezocht naar de speerwaterjuffer, een soort die daar ooit voorkwam.

Intensief speurwerk rond het gehele ven leverde niets op. Desondanks kan het, bij gerichte beheersmaatregelen, niet uitgesloten worden dat deze soort er op termijn nog eens terugkeert. Met name de koraaljuffer en de zwarte heidelibel waren deze zomer zeer talrijk op het hoogveen. Van de eerste soort vlogen op De Engbertsdijksvelden bij Kloosterhaar duizenden. Dit veengebied alsmede het Haaksbergerveen en het Beerzerveld zijn plaatsen die op het voorkomen van de noordse glazenmaker eens moeten worden onderzocht. Wellicht dat daar in september nog een excursie voor gepland kan worden.

Evert Ruiter
e.j.ruiter@planet.nl

Nieuwe voorjaars-libellen-soorten voor de kop van Noord-Holland

In 1999 ben ik begonnen met een inventarisatie van de libellenfauna in een drietal duingebieden in de kop van Noord-Holland. Dit zijn de Grafelijkheidsduinen en het Refugium in de gemeente Den Helder en het Zwanenwater nabij Callantsoog. Afgezien van het Zwanenwater waren van de Noordkop weinig libellenwaarnemingen bekend.

In 1999 heb ik in totaal in het werkgebied 20 soorten waargenomen.

Het voorjaar van 2000 bracht een aantal nieuwe libellensoorten naar de Noordkop, zoals hierna te lezen is.

Zwanenwater

Op 12 mei trof ik 13 Noordse witsnuitlibellen *Leucorrhinia rubicunda* aan (in 1999 slechts één exemplaar). Ook die zelfde dag zag ik tevens een mannetje Glassnijder *Brachytriton pratense*, nieuw voor dit gebied. Ook nieuw was op 3 juni de aanwezigheid van een mannetje Gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia*

pectoralis in een beschutte poel met veel oeverbegroeiing en drijvend fonteinkruid.

Grafelijkheidsduinen

In het noordelijker gelegen Grafelijkheidsduinen waren op 14 mei vier exemplaren van de Noordse witsnuit *Leucorrhinia rubicunda* aanwezig, waaronder een paringswiel. De soort was hier nog niet eerder waargenomen.

Op 9 juni zag ik een mannetje Gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis*. Terwijl ik een poel inventariseerde kwam hij aanvliegen, ging op de oevervegetatie zitten, verplaatste zich een keer en vloog vervolgens in noordelijke richting verder (naar Texel?).

Diezelfde dag zag ik ook twee mannetjes *Platbuik Libellula depressa*. Elk bij een poel en beiden vertoonden territoriaal gedrag. Een van de *Platbuiken* was in een langdurig conflict met een Grote keizerlibel die ook boven die plas wilde vliegen. De meest noordelijke waarneming van een *Platbuik* in Noord-Holland was van Robert Ketelaar die, naar ik aanneem het eerste exemplaar, bij Schagen had waargenomen. De *Platbuik* is vooralsnog niet bekend van de Waddeneilanden.

Den Helder

Niet in de duinen, maar in de stedelijke omgeving van Den Helder was de Vuurjuffer *Pyrrhosoma nymphula* dit jaar in de maand mei aanwezig. Diverse meldingen kreeg ik van mensen die deze soort bij hun tuinvijver aantreffen. Zelf had ik ook enkele exemplaren in de tuin en heb ik in m'n vijver eiafzet kunnen zien. Vorig jaar hadden we slechts één waarneming. Deze bevond zich ook bij een tuinvijver. De laatste mij bekende waarneming van een Vuurjuffer in Den Helder is van 1979 (uit een oude uitgave van de Atlas natuurgebieden Den Helder).

Rapport

De resultaten van de uitgebreide seizoensinventarisatie van de drie voornoemde duingebieden en omgeving is te lezen in het rapport "Libellen in de duinen van de Noordkop 1999". Als je geïnteresseerd bent in het rapport kun je deze aanvragen door f 6,50 over te maken op giro 75 47 115 van de KNNV Den Helder e.o. onder vermelding van 'libellenrapport'.

René Manger
Vogelzand 2252
1788 GC DEN HELDER
0223-690651
rmanger@wxs.nl

Te koop gevraagd

De Nederlandse Sprinkhanen en Krekels
Nederlandse Fauna deel 1
KNNV Uitgeverij i.s.m. Natarulis en EIS Nederland
Evert Ruiter, tel:038 4550891

e.j.ruiter@planet.nl